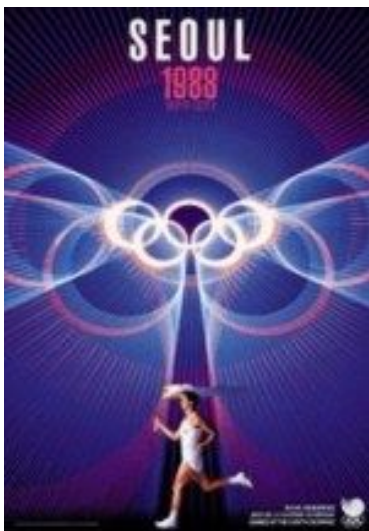

HRY XXIV. OLYMPIÁDY SOUL 1988

- KRAJINA: Kórejská republika
- TERMÍN: 17. 9. – 2. 10. 1988
- ÚČASŤ: 8465 športovcov (6279 mužov, 2186 žien) a 159 NOV, súťažili v 237 disciplínach 23 športov.
- ÚČASŤ Z ČSSR A ZO SLOVENSKA: 170 športovcov z ČSSR (116 + 54), z toho 49 zo Slovenska (30 + 19). Miloslav Mečír (tenis) prvý v dvojhre a tretí so Šrejberom vo štvorhre, Jozef Pribilinec (atletika) prvý v chôdzi na 20 km, Jozef Lohyňa (zápasenie) tretí vo voľnom štýle do 82 kg, Ján Kermiet (športová strelba) štvrtý na bežiaci terč, Peter Hrivňák (box) vo štvrtfinále nad 91 kg, Zuzana Budayová, Alena Damitšová, Mária Ďurišinová, Anna Hradská, Júlia Kolečániová, Božena Mažgutová, Marta Pösová, Gabriela Sabadošová, Jana Stašová, Irena Tomašovičová, Daniela Trandžíková-Nováková (hádzaná) členky piateho družstva, Renáta Kasalová (stolný tenis) s Hrachovou štvrtfinalistka štvorhry, Ľubica Kurhajcová (veslovanie) členka piatej párovej štvorky, Tibor Jankovics (zápasenie) šiesty v gréckorímskom štýle do 52 kg, Attila Szabó (rýchlostná kanoistika) šiesty v K1 na 500 m, Milan Brestovanský, Milan Folta, Peter Mesiarik, Jozef Škandík, Ľubomír Švajlen (hádzaná) členovia šiesteho družstva.
- NAJÚSPEŠNEJŠIE KRAJINY: 1. ZSSR 878,33 (55-31-46), 2. NDR 636,5 (37-35-30), 3. USA 634 (36-31-27), 4. NSR 289 (11-14-15). 5. Bulharsko 244,83 (10-12-13), ... 17. ČSSR 78 (3-3-2).
- NAJÚSPEŠNEJŠÍ PODĽA MEDAILÍ: Kristin Ottová (NDR, plávanie) 6-0-0, Matt Biondi (USA, plávanie) 5-1-1, Vladimír Arťomov (ZSSR, športová gymnastika) 4-1-0, Daniela Silivasová (Rum., športová gymnastika) 3-2-1, Florence Griffithová-Joynerová (USA, atletika) 3-1-0, Dmitrij Bilozerčev (ZSSR, športová gymnastika) 3-0-1, Janet Evansová (USA, plávanie) 3-0-0, Valerij Ľukin (ZSSR, športová gymnastika) 2-2-0, Svetlana Boginská (ZSSR, športová gymnastika) 2-1-1, Jelena Šušunovová (ZSSR, športová gymnastika) 2-1-1.

Aj Hráč XXIV. olympiády v juhokórejskom Soule – podobne ako v prípade troch predchádzajúcich - hrozilo, že ich poznačí bojkot. Južná Kórea s diktátorským režimom v tom čase s mnohými krajinami nemala ani len diplomatické vzťahy, čo už samo osebe spôsobovalo problémy. Navyše dôrazné požiadavky na spoločné usporiadanie týchto OH vzbudila susedná Kórejská ľudovodemokratická republika (KĽDR), ktorá patrila medzi sovietske satelity. Ďalšie krajiny socialistického bloku jej požiadavky podporovali ako „oprávnené“, hoci nemali oporu v Olympijskej charte. Všeobecné napätie ešte zväčšilo to, keď armáda ZSSR v roku 1983 nad sovietskym polostrovom Sachalin zostrelila juhokórejské civilné lietadlo.

Všetko však napokon dopadlo nad očakávanie. V roku 1985 sa v Sovietskom zväze na čelo komunistickej strany dostal Michail Gorbačov, ktorý spôsobil obrat v dovtedy ortodoxnej politike najväčšej krajiny sveta. K pozitívnym politickým zmenám došlo aj v samotnej Južnej Kórei. V priaznivejšej situácii pre-

zident MOV Juan Antonio Samaranch počas niekoľkých rokov pred OH v Soule vyvinul obrovské diplomatické úsilie, aby olympijské hnutie nezažilo už štvrtý bojkot v sérii. Napriek tomu, že požiadavky KĽDR napokon MOV aj organizátori odmietli splniť, Hry 1988 sa napokon skončili veľkým úspechom. Bojkotovali ich len KĽDR, Kuba a Etiópia, čo bolo obrovským triumfom jednoty olympijského hnutia a začiatkom éry všestrannej prosperity olympijských hier.

Hoci sa súťažilo na ázijskom kontinente, na OH v Soule sa zúčastnil rekordný počet národných olympijských výborov (159) i športovcov (8465). Vďaka znovupriataniu tenisu po 64 rokoch a úplnej premiére stolného tenisu počet športov v programe OH stúpol na 25 a celkový počet disciplín sa zvýšil na 237.

Celkové príjmy z predaja vysielacích práv v porovnaní s Los Angeles výrazne narástli – na 403 miliónov dolárov. Z toho najviac profitovali juhokórejskí organizátori. Na soulských hrách sa však v súvislosti s tým prvý raz prejavili snahy televíznych spoločností z USA zasahovať v záujme komerčnej atraktivity prenosov, za ktoré platia obrovské sumy, aj do športovo – technických záležitostí OH, konkrétne do časového

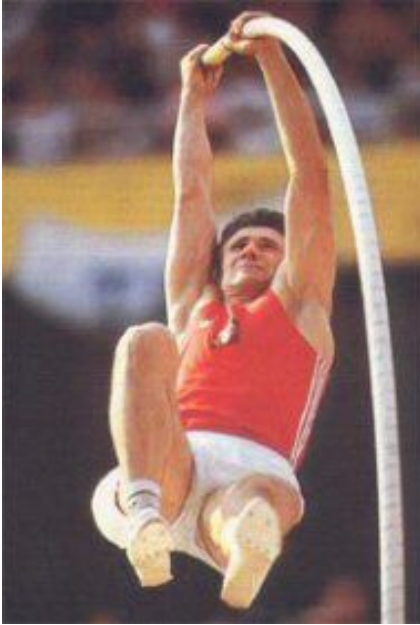
programu. Súviselo to s časovým posunom medzi Kóreou a USA a s americkou potrebou, aby sa niektoré divácky najatraktívnejšie súťaže konali v tamojšom tzv. prime time, teda večer. Tento jav sa ešte markantnejšie prejavil v súvislosti s chystanými Hrami XXIX. olympiády v Pekingu v roku 2008, kde si televízna spoločnosť NBC presadila presun finálových súťaží v plávaní a v športovej gymnastike na predpoludnie (teda v USA na večer), čo je úplne v rozpore s praxou týchto odvetví.

Napriek tomu, že OH v Soule mali všestranne výbornú úroveň, boli poznačené očividným rozhodcovským nadŕžaním domácim športovcom a dopingovými škandálmi. Najväčšie rozhodcovské aféry sa odohrali v boxe. Odštartoval ich duel domáceho Džon-il Bjunga s Bulharom Alexandrom Christovom. Po tom, čo rozhodcovia sporným spôsobom uznali za víťaza Bulhara, piati juhokórejskí činovníci priamo v ringu inzultovali novozélandského rozhodcu Keitha Walkera. Bjung potom na protest proti rozhodcovskému verdiktu presedel uprostred ringu 67 minút!

Tento škandál akoby poznačil ďalšie rozhodovanie na týchto Hrách, ktoré už bolo v prospech domácich. Najmarkantnejším príkladom nadŕžania Juhokórejčanom bolo víťazstvo Sihona Paka vo finále kategórie do 71 kg nad očividne lepším Royom Jonesom z USA. Ten na prekvapenie všetkých prehral. Pritom na konci OH ho ocenili Pohárom Valentina Barkera pre najlepšieho boxera celého turnaja... Podobne sporné verdikty však boli aj v ďalších športoch.

Oveľa viac ako v minulosti rezonoval v Soule dopingový problém. Až traja olympijskí šampióni a dovedna ôsmi medailisti prišli o svoje medaily v dôsledku pozitívneho dopingového nálezu! Vzpieračská veľmoc Bulharsko po diskvalifikáciách víťazov v kategórii do 56, resp. 67,5 kg Mitka Grableva a Angela Genčeva radšej odvolala svojich reprezentantov z ďalších súťaží, ale najväčší škandál sa odohral v atletike a týkal sa v tom čase jedného z najznámejších športovcov sveta. Udial sa 24. septembra 1988.

Kanadský šprintér Ben Johnson (na fotografii triumfuje pred Carlom Lewisom) rok pred OH zvíťazil na svetovom šampionáte v Ríme vo svetovom rekorde 9,83 s. Zhodil tak zo šprintérskeho trónu fenomenálneho Američana Carla Lewisa, ktorý v bilancii vzájomných finálových súbojov pred Soulom viedol 8:6. Ich olympijský súboj pútal prvoradú pozornosť

sveta a skončil sa šokujúco. Johnson dobehol s výrazným náskokom na prvom mieste v úžasnom svetovom rekorde 9,79 s, strieborný obhajca Lewis zaostal o trinásť stotín.

Lenže toto platilo iba tri dni. Potom vybuchla „bomba“ – rozbor vzorky moču olympijského šampióna ukázal, že užil anabolický steroid stanazolol, zakázaný dopingový prostriedok! Nasledovala diskvalifikácia Bena Johnsona, jeho vylúčenie z Hier a neslávny odchod domov. Najväčšia soulská sláva sa tak zmenila na najväčšiu hanbu. Samozrejme, výsledky sa menili. Zlato z Los Angeles obhájil Lewis, ktorý si zopakoval aj triumf v skoku do diaľky. Na dvojstovke skončil druhý o štyri stotiny sekundy za krajanom Joeom DeLoachom a o prognózované ďalšie zlato za štafety na 4x100 m prišiel taktizovaním. Na semifinále nenastúpil, pretože si chcel ušetriť sily na finále. Lenže americkú štafetu diskvalifikovali, pretože Lewisov náhradník na poste finišmana Lee McNeill prekročil odovzdávacie pásmo...

V Soule 1988 takisto ako v Montreale 1976 – teda na posledných OH pred dvoma vzájomným bojkotmi zo strany kapitalistického a socialistického tábora – v súperení krajín

najviac uspeli športovci Sovietskeho zväzu. Dominovali suverénne pred NDR, ktorej tím opätovne tesne predstihol v medailovom i bodovom USA. Sovietski športovci sa výrazne presadili vo väčšine odvetví.

Najviac multimedailistov mala výprava ZSSR v športovej gymnastike. Jej mužský tím bol mimoriadne silný, čoho dôsledkom bolo aj totálne ovládnutie viacboja jednotlivcov, kde Vladimír Arťomov, Valerij Ľukin a Dmitrij Bilozerčev obsadili prvé tri miesta, a zisk dovedna šiestich zlatých zo súťaží na jednotlivých náradiach. Unikátny výsledok sa zrodil na koni s držadlami, kde sa o víťazstvo podelili dokonca traja borci – Bulhar Ljubomir Geraskov, Maďar Zsolt Borkai a Bilozerčev. V ženskej gymnastike však našli reprezentantky ZSSR vyrovnané súperky v Rumunkách. V družstvách síce vyhrali Sovietky a vo viacboji ich líderka Jelena Šušunovová, ale na náradiach sa najviac presadila Rumunka Daniela Silivasová, ktorá vyhrala v prostných, na bradlách i na kladine.

K hviezdám sovietskej výpravy sa priradili aj dvaja velikáni, pre ktorých mal Soul osobitné čaro. Najväčšia legenda histórie skoku o žrdi - Sergej Bubka (na hornej fotografii) – dobyla práve tam svoje jediné olympijské zlato. A naopak, hrdina z Moskvy 1980, plavec Vladimír Salňikov, ktorý sa vrátil do bazéna po určitej odmlke, nečakane pridal k trom moskovským zlatým štvrtú – už druhú v krauliarskom maratóne.

Medailovo najúspešnejšou športovkyňou sa v Soule stala plavkyňa NDR Kristin Ottová (na snímke). Získala na jedných OH cennejšiu zbierku, ako ktorákoľvek žena pred ňou a zatiaľ i po nej - šesť zlatých kovov! Popri príspevku k dvom štafetovým triumfom vyhrala v štyroch individuálnych disciplínach a až v troch plaveckých štýloch – na 50 i 100 m voľným spôsobom, aj na 100 m znak a 100 m motýlik. Cyklista Lutz Hesslich sa po ôsmich rokoch stal znovu kráľom šprintu. Na cyklistickom ovále sa v rovnakej disciplíne druhým miestom blysla jeho krajanka Christa Rothenburgerová-Ludingová. Žena, ktorá

na ZOH v Calgary triumfovala v rýchlokračliarskych pretekoch na 1000 m a bola druhá na päťstovke, sa stala prvou športovkyňou v olympijskej histórii, ktorá získala v tom istom roku medailu na OH i ZOH. Po nej sa to už nikomu nepodarilo. A vzhľadom na neskoršiu zmenu cyklu konania ZOH jej kúsok už nikto ani nemôže zopakovať...

V atletike v súboji gigantov dominovali Američania. Prispeli k tomu výdatne dve švagriné. Florence Joynerová-Griffithová (na snímke) triumfovala na 100 i 200 m (na dlhšej trati utvorila táto neskôr predčasne zomrelá atlétka, všeobecne podozrievaná z dopingu, dodnes platný neuveriteľný svetový rekord 21,34 s), a bola členkou nielen zlatej štafety USA na 4x100 m, ale aj striebornej na 4x400 m. Nemenej obdivuhodná bola Jackie Kerseeová-Joynerová, ktorá nevídaným spôsobom uspela v jedinečnej kombinácii disciplín. Zvíťazila v sedemboji i v skoku do diaľky. V druhej disciplíne na strieborný stupienok odsunula Heike Drechslerovú z NDR, ktorej vrcholná

kariéra sa napokon predĺžila na viac než dvadsať rokov. Tretia skončila Galina Čistjaková zo ZSSR, ktorá sa po rozpade Sovietskeho zväzu presťahovala na Slovensko a na OH 1996 v Atlante reprezentovala Slovenskú republiku...

Z americkej výpravy vzišiel aj najúspešnejší športovec Hier 1988 – plavec Matt Biondi (na fotografii vpravo). Muž, ktorý chcel zopakovať sedem triumfov krajana Marka Spitzza z Mníchova 1972, napokon získal päť zlatých (dve na najkratších krauliarskych tratiach a tri v štafetách), jednu striebornú a jednu bronzovú medailu. O plánované šieste zlato Biondiho pripravila šo-

kujúca stotinová prehra na 100 m motýlik s outsajderom Anthonym Nestym zo Surinamu. Ďalšou veľkou plaveckou hviezdou bola Janet Evansová, ktorá triumfovala v troch individuálnych disciplínach – na 400 i 800 m voľným spôsobom a na 400 m polohové preteky.

V bazéne sa obrovskej pozornosti tešil aj suverén skokov do vody Greg Louganis, ktorý zopakoval svoje dva triumfy z Los Angeles. V skokoch z trojmetrovej dosky zvíťazil napriek tomu, že pri jednom skoku veľmi bolestivo narazil temenom na odrazovú dosku (na snímke) a krvácal. Keď

sa neskôr priznal, že už v Soule bol nositeľom vírusu HIV, vzbudilo to v celom svete veľmi vzrušené reakcie.

Z olympijských osobností z iných krajín možno vyzdvihnúť predovšetkým maďarského plavca Tamása Darnyiho. Suverénnymi víťazstvami v svetových rekordoch na oboch polohových tratiach potvrdil svoju výnimočnú dominanciu. Jeho krajanka Krisztina Egerszegiová zase ohúrila ako najmladšia soulská šampiónka. Len štrnásťročná „myška“ vyhrala v olympijskom rekorde na 200 m znak (to potom zopakovala aj v Barcelone a v Atlante...) a na 100 m znak skončila druhá za soulskou superstar Ottovou. Úžasné výkony predviedol aj vzpieračský „vreckový Herkules“ Naim Süleymanoglu z Turecka. V čase OH v Los Angeles, keď ešte žil v Bulharsku, kde sa narodil, mal síce len 16 rokov, ale už bol svetovým rekordérom. O možnosť štartu na OH však vinou bojkotu prišiel. Ale v Soule v kategórii do 60 kg vo farbách novej vlasti, ktorá ho „vykúpila“ za milión dolárov, triumfoval absolútne suverénne – s náskokom 30 kí! Začal tým svoju sériu troch olympijských víťazstiev, ktorá pokojne mohla byť ešte dlhšia...

Po bojkote OH v Los Angeles vyslala ČSSR do Soulu 170 športovcov, z toho 49 zo Slovenska. Výprava však získala takisto ako v Mníchove 1972 a v Montreale 1976 len osem medailí. Aspoň počet zlatých sa zvýšil na tri. Senzačným víťazom bol v strelbe z ľubovoľnej malokalibrovky poležiačky Miroslav Varga, ale ďalší dvaja

Na opačnom póle ako mladulinká Egerszegiová, aj keď bez zisku medailí, sa v Soule ocitli výnimoční veteráni. Dvaja jachtári si pripísali už ôsmu olympijskú účasť v rozpätí štyridsiatich rokov! Jedným bol Dán Paul Elvström, štvornásobný šampión ešte z rokov 1948 – 1960 a druhým Durward Knowles z Bahám – so 70 rokmi najstarší olympionik v Soule...

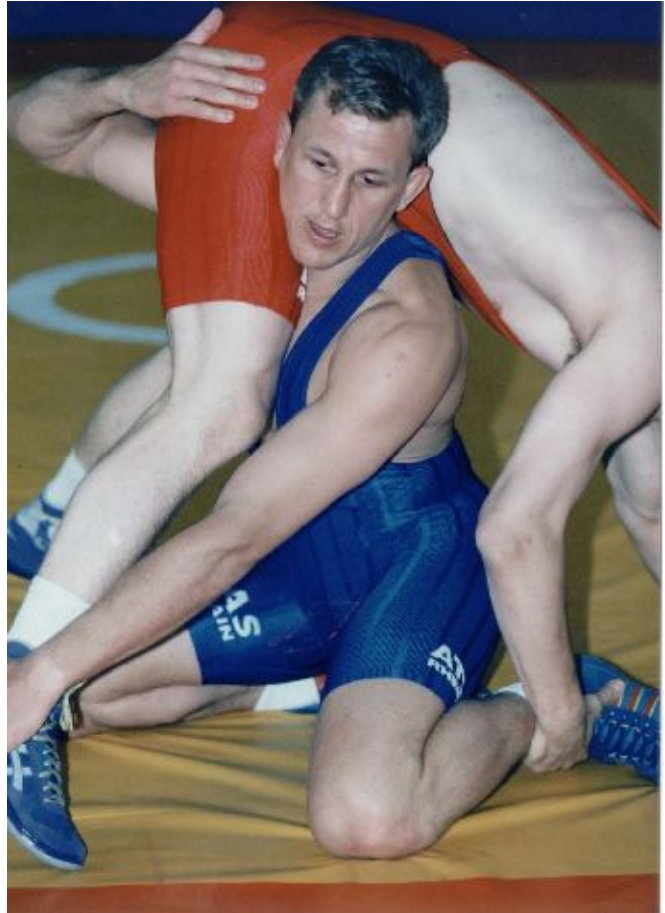
šampióni patrili do okruhu favoritov. Zvyšné dve z troch víťazstiev výpravy ČSSR pritom boli dielom slovenských športovcov, čo dovtedy nemalo obdobu.

Strieborný atlét z MS 1983 a 1987 Jozef Pribilinec (na predošlej strane na fotografii vľavo) triumfoval v chôdzi na 20 km. V Moskve 1980 ako juniorský majster Európy zaplatil v úmornej horúčave nováčikovskú daň a neuspel. O šancu na olympijské zlato v Los Angeles, keď mal životnú formu, ho zase obral bojkot. Ale do Soulu prišiel vyhrať. O tri sekundy predstihol Ronalda Weigela z NDR.

O druhé zlato sa pri obnovení olympijskej premiéry tenisu postaral Miloslav Mečíř (na predošlej strane na fotografii vpravo). Na turnaji síce neštartovala kompletná špička profesionálov (to vlastne platí dodnes), ale kvalita štartového poľa bola výborná. Kľúčové na ceste ku konečnému triumfu bolo pre Mečířa semifinálové víťazstvo nad Švédom Stefanom Edbergom, ktorý mával dovtedy vo vzájomných súbojoch zvyčajne navrch. Po päťsetovom boji s Edbergom bol finálový súboj s Američanom Timom Mayottem pre Mečířa jednoduchší a vyhral ho 3:6, 6:2, 6:4, 6:2.

Veľmi blízko k olympijskému víťazstvu mohol byť aj zápasník Jozef Lohyňa (na fotografii), ktorý bol v Soule v životnej forme. Vo voľňostýliarskej kategórii do 82 kg však doplatil na všeobecné rozhodcovské uprednostňovanie domácich borcov. Jediná prehra s neskorším šampiónom Mjong-u Hanom z Južnej Kórey v zápase, v ktorom bol Lohyňa lepší, ho odsúdila bojovať len o bronz. Napriek zraneniu v ňom zdolal Rusa Alexandra Tambovceva. K medailám boli blízko aj ďalší Slováci. Ján Kermiet skončil v strelbe na bežiaci terč štvrtý a hádzanárkam, v ktorých tíme bolo až jedenásť Sloveniek, chýbal na postup do semifinále jediný gól. Nad favorizovanými Juhoslovankami v poslednom zápase vyhrali o štyri góly, na semifinále to však chcelo pridať ešte jeden gól...

Hodno zmieniť aj českého oštepára Jana Železného, ktorý v tom čase pôsobil v ASVŠ Dukla Banská Bystrica. Svoju veľkolepú olympijskú kariéru s tromi víťazstvami v sérii odštartoval ziskom striebra, keď len o 16 cm podľahol Fínovi Tapiovi Korjusovi. Pritom v kvalifikácii hodil olympijský rekord 85,90 m. Rovnakým výkonom by vo finále jasne vyhral. Rodák z Bratislavy Boris Boor štartoval v Soule vo výprave Maďarska a bol členom strieborného družstva v jazdeckých skokoch.

LUBOMÍR SOUČEK